

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

BESLUT

1 (7)

Dnr 511-1156-10

2011-02-08

Obj nr 10-02-058

Beslut om ändring och utvidgning av naturreservatet Utklippan i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) att ändra naturreservatet Utklippan till att omfatta det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1). För reservatet skall gälla de föreskrifter som anges nedan.

Länsstyrelsens beslut 1988-03-07 (dnr 11.1211-549-87) om bildande av naturreservatet Utklippan upphör att gälla när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Utklippan
Objektnummer	10-02-058
Natura 2000 beteckning	SE0410040 (del av naturreservatet)
Areal	1 717 ha varav 13 ha land och 1 704 ha vatten
Kommun	Karlskrona
Socken	Torhamn
Lägesbeskrivning	Den sydöstligaste ögruppen i Karlskrona skärgård belägen 8 km SSV Utlängan
Karta	035 08 Utklipporna
Fastigheter	Utklippan 1:1
Markägare	Statens fastighetsverk
Servitut	Sjöfartsverket innehar Utklippans fyr och tillhörande anläggningar inkl. fästningsverk, detektorbod, signalkanon, antennmast och balansnät.
Hyresavtal	Marinbasen i Karlskrona
Naturvårdsförvaltare	Karlskrona ornitologiska klubb, Svenska kryssarklubben
Fastighetsförvaltare - byggnader och hamnanläggningar	Länsstyrelsen Statens fastighetsverk

Syftet med naturreservatet

Enligt beslutet 1988-03-07 var syftet att ”*skydda ett område med stora naturvetenskapliga värden, att tillgodose möjligheterna till biologisk forskning samt att trygga tillgången till en gästhamn av såväl nationell som internationell betydelse*”. Syftet grundade sig på öarnas zoologiska, geologiska, ekologiska, marinbiologiska och botaniska värden samt betydelse för friluftslivet.

Nytt syfte med reservatet är att:

1. Bevara biologisk mångfald främst i form av groddjur, fågel samt marin flora och fauna.
2. Skydda värdefulla naturmiljöer med geologiska formationer som uppkommit genom djupvittring.
3. Skydda livsmiljöer för skyddsvärda arter som grönfläckig padda, strandpadda, flyttande och häckande fågel, samt i ett naturligt marint ekosystem på hårbottenar och mellanliggande mjukbottenar.
3. Tillgodose behov av områden för friluftslivet i form av en skyddad hamn.

Beskrivning av området

Geologi

Reservatet utgörs av Utklipporna som är den sydöstligaste ögruppen i den svenska delen av Östersjön samt marina miljöer med rev och grundområden runt öarna. I reservatet ingår huvudöarna Norraskär, Södraskär, den mindre ön Degerhuvudet samt flera små skär. Berggrunden består av granit. Genom inlandsisens rörelser har rundhällar och olika typer av riktningselement som isräfflor, parabelriss och månär bildats. Håligheter längs sprickor har troligen uppstått genom kemisk djupvittring för länge sedan i ett varmare klimat. På Norraskär finns klapperstensfält och äldre strandvallar. Även på Degerhuvudet finns klapperstensfält.

Landmiljön

Utklipporna saknar nästan helt trädvegetation men bitvis finns stora snår av bl a hagtorn. Buskarna ger skydd för rastande och häckande fågel och skapar miljöer för den rödlistade tandpuppsnäcken som i Blekinge bara är känd från Utklippan (Norraskär) och Hanö. De största naturvärdena på land är förknippade med förekomsten av rödlistade groddjur (grönfläckig padda, strandpadda och långbensgroda) samt öarnas betydelse som rastlokal för flyttande fågel längs ostkusten. Karlskrona Ornitologiska Klubb har utfört regelbundna och systematiska studier av flyttfågelsträcket sedan mitten av 1960-talet. Även häckfågelfaunan är intressant. Vissa år förekommer häckning av tordmule.

Havsmiljön

Havsmiljön kring öarna är genom sin orördhet av stort marinbiologiskt värde. Undersökningar av den marina vegetationen 2008 visade att området har hög ekologisk status enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder. De exponerade marina områdena har en väl utvecklad vegetation av blås- och sågtång ner till ca 7 m djup. Rödalger, ullsläke, fjäderslick, gaffeltång och rödtång dominerar var för sig eller tillsammans på 1/3 av de undersökta lokalerna. Sydöst om Södraskär finns mindre förekomster av kärlväxterna bandtång (ålgräs) och hårsärv. Gråsäl har en stark population i området och ses ofta vila på Degerhuvudet och klipporna där omkring. Knubbsäl ses ibland.

Hamn och bebyggelse

Mellan Norraskär och Södraskär finns en skyddad fiskehamn som numera främst används som gästhamn för fritidsbåtar. På Södraskär ligger Utklippans fyr och de forna fyrvaktarbostäderna. En av byggnaderna utnyttjas av Utklippans fågelstation. Fyren är statligt byggnadsminne sedan 1935. Enligt regeringsbeslut utvidgades byggnadsminnet 1994-01-27 till att även omfatta fyrvaktarsamhällets byggnader och militärbaracken samt miljön på Södraskär och Norraskär. Fasta fornlämningar i form av tomtningar och båtlänningar finns på Södraskär och Norraskär, lämningar efter ett fiskeläger och begravningsplats på Södraskär samt fartygsvrak.

Skälen för beslutet

Utklipporna är i flera avseenden en unik ögrupp. De har genom sitt isolerade läge i havet en mycket viktig roll som rastlokal för flyttfågel, och drar till sig stora mängder av både land- och sjöfågel, vilket i sin tur utgör själva grunden för Utklippans fågelstation och den flyttfågelforskning som bedrivs i området. Öarnas biologiska mångfald hyser unika kvaliteter, bl a förekomst av flera rödlistade arter. Exempelvis har grönfläckig padda här sin numera största och viktigaste förekomst i landet. Även Natura 2000-arten gråsäl har i en stark population i området. Områdets marina miljö hyser genom sin orördhet ett stort marinbiologiskt värde, och uppvisar en hög ekologisk status. Flera av reven inom området har rika blåstångs- och sågtångssamhällen samt blåmusselbankar med få motsvarigheter i södra Östersjön. Öarna har genom sin skyddade hamn också ett stort värde för det båtburna friluftslivet.

Öarna med närmast omgivande vattenområde (det gamla naturreservatet) ingår i Natura 2000 enligt både habitatdirektivet och fågeldirektivet.

Reservatsbeslutet från 1988 är i vissa delar föråldrat och bristfälligt, bl a då ett av de viktiga skälen för det nya beslutet är att ge det marina området ett fullgott skydd. Det är därför lämpligt att i samband med utvidgningen även ändra beslutet för hela naturreservatet, och samtidigt fastställa en ny skötselplan för området.

Utvidgningen av naturreservatet Utklippan bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller andra anläggningar
2. anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, muddra, utfylla eller tippa
3. bedriva täkt
4. anlägga luft- eller markledning
5. uppföra flaggstång, mast eller antenn
6. anordna upplag
7. avverka träd

8. plantera eller så träd, buskar eller andra växter
9. inplantera för området främmande växt- eller djurart
10. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra handelsgödsel
11. jaga de i EU:s Habitatdirektiv Annex 2 listade arterna gråsäl och knubbsäl
12. jaga på och runt Norraskär, Södraskär och i hamnen, med undantag för skydds-jakt på mink

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Ägare och innehavare till särskild rätt till fastigheter förpliktigas tåla att följande åtgärder utförs och vidtas:

1. informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls.
2. röjning av stigar sker inom skötselområde 3.
3. röjning av buskar och sly av igenväxningskaraktär sker inom hela reservatet.
4. kulturhistoriska lämningar och miljöer hålls fria från igenväxningsvegetation.
5. Norraskär får betas efter den 1 augusti.
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
7. städning av ilandflutet skräp längs stränderna.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark, fast naturföremål eller ytbildning
2. skada byggnader och anläggningar
3. otillbörligt störa djurlivet
4. skada växande eller döda träd och buskar, eller vegetation i övrigt
5. medföra hund, katt eller annat rovdjur som inte är kopplat
6. göra upp eld annat än på anvisad eldplats
7. använda engångsgrillar
8. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

9. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.
10. nyttja området för tävling eller övning som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv
11. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A skall inte utgöra hinder för

- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät, antenner, byggnader, hamn och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som erfordras för reservatets långsiktliga vård och som framgår av föreskrifterna B1-7 ovan.

Föreskrifterna under C skall inte utgöra hinder för

1. innehavare av särskild rätt till fastigheter eller innehavare av annan rätt att utnyttja sina rättigheter.
2. fortsatt användning av ett markområde vid fyren som helikopterlandningsplats för militären, samt för underhåll av fyren och annan utrustning för sjösäkerhet. Alternativa transporter ska om möjligt användas för att minska störningarna på fågellivet och friluftslivet.
3. att tillstånd för ringmärkningsverksamhet beviljas.

Erforderliga tillstånd/dispenser skall alltid sökas/inhämtas från länsstyrelsen vid varje tillfälle när anläggningar, ledningsnät eller antenner byts ut eller mer omfattande arbeten på byggnader ska utföras eller arbeten på byggnader som innebär att byggnadernas utseende ändras, t.ex. genom ändrad färg, fasad- eller takmaterial.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl.a:

1. bestämmelserna i lagen (1998:950) om kulturminnen m.m.
2. dykförbud i anslutning till ammunitionstipplats
3. 7 kap. 28b § miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Ärendets beredning

Genom beslut den 27 maj 1981 överförde Regeringen fastigheten Utklippan 1:1 från Sjöfartsverkets förvaltning till Naturvårdsfonden. Den 7 mars 1988 beslutade länsstyrelsen om bildande av naturreservatet Utklippan. Efter att länsstyrelsen föreslagit Utklippan naturreservat till Natura 2000 förklarade Regeringen i mars 1996 Utklippan som ett särskilt skyddsområde (SPA) enligt fågeldirektivet. I december 2004 fastställde regeringen att Utklippan även skall vara ett område av gemenskapsintresse (SCI) enligt habitatdirektivet.

I samband införandet av miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, där ett delmål föreskrev att minst 50 % av landets skyddsvärda marina miljöer skall ha ett långsiktigt skydd senast 2010, väcktes frågan om att eventuellt ombilda och utvidga Utklippan naturreservat så att det uppfyller kriterierna för marina naturreservat.

Länsstyrelsen tilldelades under 2005-2010 särskilda medel från Naturvårdsverket för att ta fram underlag för bildande av marina naturreservat. Utklippan var ett av de områden i

länet som inventerades och dokumenterades. *Linnéuniversitetet* (tidigare *Högskolan i Kalmar*) inventerade på uppdrag av länsstyrelsen (under 2007-2009) ett ca 2 400 ha stort vattenområde runt Utklippan på makroalger och kärlväxter, genomförde provfiske, samt dokumenterade bottenpografien inom några transekter. Inventeringarna visade att främst de exponerade grundområdena och reven runt öarna hyser rika blåstångs- och sågtångssamhällen samt blåmusselbankar som sannolikt är unika för Blekingekusten, och eventuellt för hela södra Östersjön.

Samråd om bl a naturreservatets avgränsning har skett med Försvarsmakten.

Förslag till beslut och skötselplan har utarbetats under 2010. Förslaget har sänts på remiss till berörda myndigheter och förelagts sakägare för yttrande under hösten 2010 (Karlskrona kommun, Försvarsmakten HKV, Sveriges Geologiska Undersökning, Riksantikvarieämbetet, Lantmäteriet, Statens Fastighetsverk, Karlskrona Ornitologiska Klubb, Svenska Kryssarklubben, Blekingekretsen av Svenska Kryssarklubben och Sydkustfiskarna Avd. 46). Yttranden har inkommit från Karlskrona kommun, Sveriges Geologiska Undersökning och Blekingekretsen av Svenska Kryssarklubben, som inte har haft något att invända mot förslaget, samt från Försvarsmakten som framfört att man förutsätter att övningsverksamhet inom sjöövningsområdet fortsatt kan bedrivas utan begränsningar.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

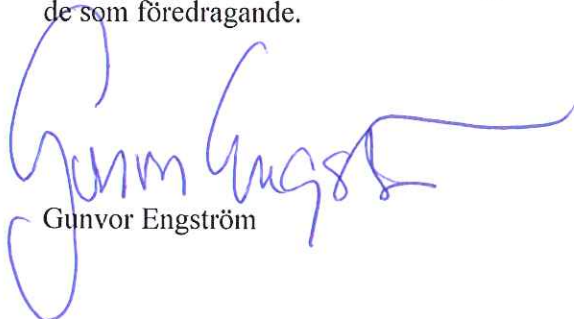
Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Gunvor Engström.

I beslutet har även deltagit länsassessor Anita Möller, antikvarie Nils-Gustaf Nydolf, områdesskyddssamordnare Åke Widgren samt biolog Lars-Göran Olsén, den sistnämnde som föredragande.

Gunvor Engström

Lars-Göran Olsén

Kungöres i länets författningssamling och ortstidning.

Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Karta över skötselområden
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Hur man överklagar

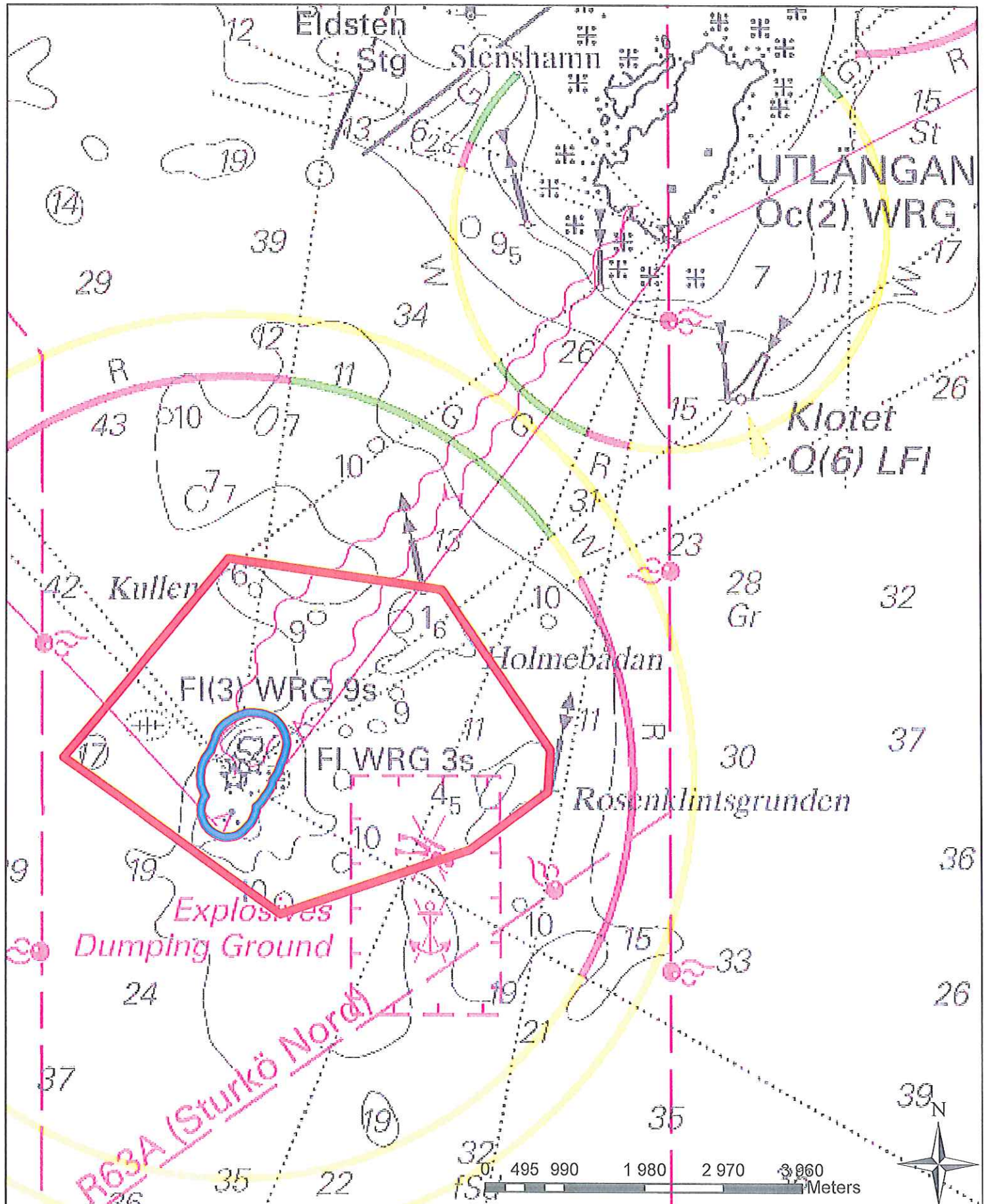
Naturreseptatet Utklippan

Bilaga 1

Reservatskarta

Legend

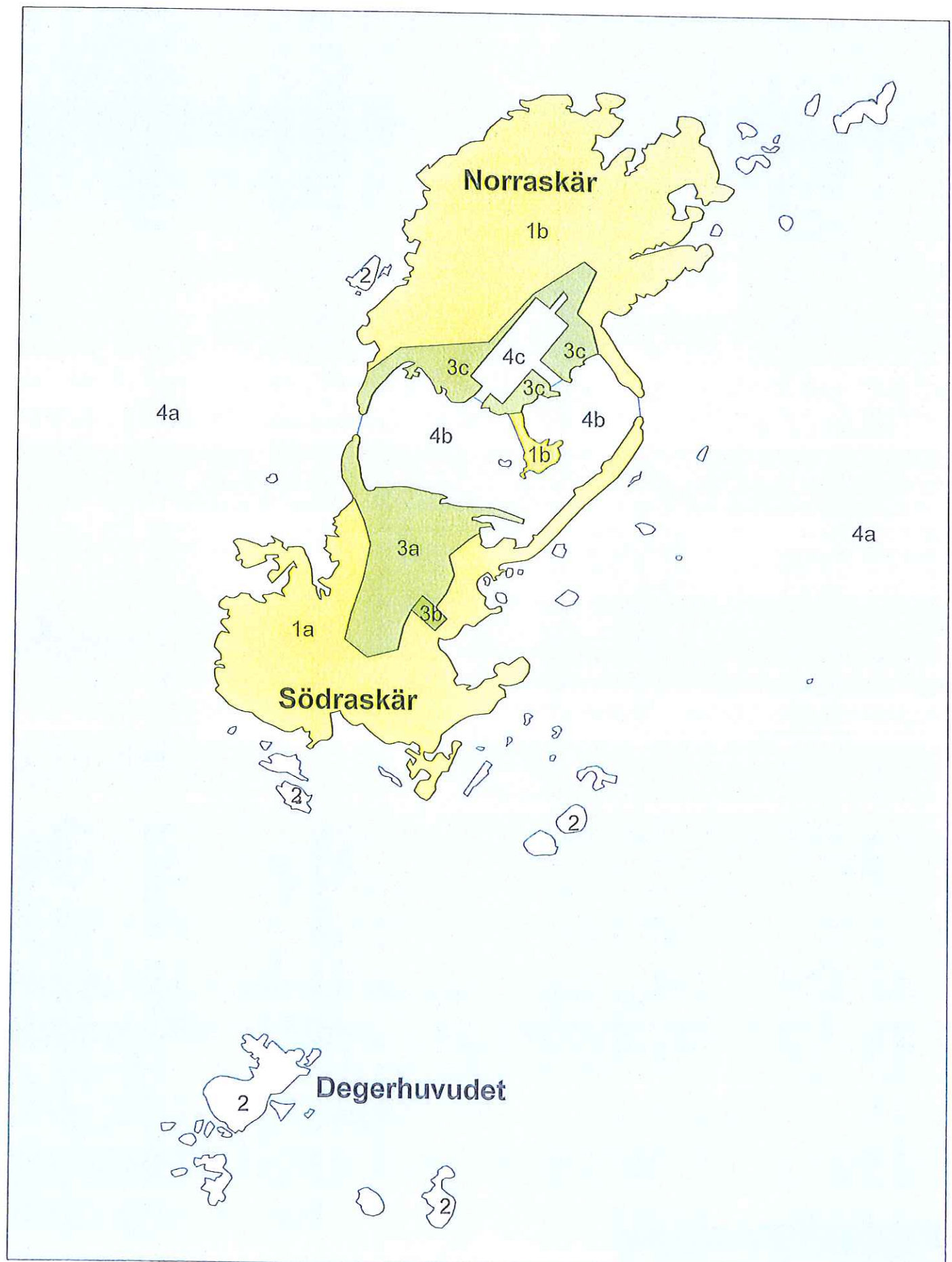
- Utklippan gammal gräns
- Utklippan ny gräns

Naturreservatet Utklippan

Skötselplanekarta

Bilaga 2

Översiktskarta

Bilaga 3

Legend

- Utklippan grans
- Utklippan ny grans

